

Leena Meri ps ym.

Lakialoite laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista (myöh. vanhuspalvelulaki) annetun lain toimeenpanoa selkeyttämään ja tukemaan laaditut laatusuositukset sisältävät ikääntyneiden henkilöiden hoitoon liittyviä ohjeistuksia ja suosituksia. Ikääntyneiden hoidon laadun parantamisen edellytykseksi laatusuosituksissa määritellään muun muassa henkilöstön määrää eli hoitajamitoitusta. Laatusuosituksessa esitetään henkilöstön vähimmäismääräksi tehostetussa palveluasumisessa ja vanhainkodeissa 0,50 hoitotyöntekijää asiakasta kohden. Henkilöstömitoitus tarkoittaa henkilöstön ja hoidettavien asiakkaiden välistä laskennallista suhdelukua. Esimerkiksi, jos työyksikössä työskentelee 20 hoitotyöntekijää ja yksikössä on yhteensä 40 asiakasta, henkilöstön ja asiakkaiden välinen laskennallinen suhdeluku on 20/40 eli 0,5. (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017—2019, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2017:6, s. 34) Mikäli terveyskeskusten vuodeosastoilla on pitkäaikaishoidossa asiakkaita, joiden hoidon tarve on perusteltu lääketieteellisesti tai turvallisen hoidon varmistamiseksi, vähimmäismitoitus on 0,60—0,70 hoitotyöntekijää asiakasta kohden (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2013:11, s. 49).

Laatusuosituksissa vanhuspalvelulakiin sisältyvä henkilöstöä käsittelevä säännös (20 §) edellyttää, että toimintayksikössä on oltava henkilöstö, jonka määrä ja tehtävä rakenne vastaavat iäkkäiden asiakkaiden toimintakyvyn edellyttämää palvelun tarvetta ja turvaa heille laadukkaat palvelut. Jos toimintayksikön tiloissa hoidettavana olevan iäkkään henkilön toimintakyky on alentunut siten, että hän tarvitsee huolenpitoa vuorokaudenajasta riippumatta, toimintayksikössä on oltava riittävästi henkilöstöä kaikkina vuorokauden aikoina.

Vanhuspalvelulain 20 §:n on arvioitu antavan laatusuosituksille ja viranomaisvalvonnalle aikaisempaa vankemman pohjan. Lakitasoiset säännökset on tarkoitettu vahvaksi tueksi muun muassa laatusuosituksessa esitettyyn henkilöstön määrään.

Hoitajamitoituksessa havaitut epäkohdat, hoitajamitoituksen ailahtelevaisuus ja hoitajamitoituksen epätasapuolinen jakautuminen ovat syitä siihen, että vanhuspalvelulakia on ryhdyttävä täsmentämään hoitajamitoituksen osalta välittömästi. Hoitajamitoituksen täsmentäminen lailla tur-

Lakialoite LA 80/2018 vp

vaa muuttumattoman ja yhdenvertaisen hoitajamitoituksen suomalaisessa vanhustenhoidossa ja vahvistaa hoitoisuudeltaan raskaiden ja vaativien hoivayksiköiden resursseja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012) 20 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

20 §

Henkilöstö

Henkilöstön vähimmäismäärä tehostetussa palveluasumisessa on 0,50 hoitotyöntekijää asiakasta kohden. Vanhainkodeissa henkilöstön vähimmäismäärä on 0,60 hoitotyöntekijää asiakasta kohden. Terveyskeskusten tai muiden sellaisten hoivayksiköiden vuodeosastoilla, joissa on pitkäaikaishoidossa asiakkaita, joiden hoidon tarve on perusteltu lääketieteellisesti tai turvallisen hoidon varmistamiseksi, vähimmäismitoitus on 0,70 hoitotyöntekijää asiakasta kohden. Henkilöstön vähimmäismitoitus tarkoittaa todellista hoitoon osallistuvan henkilöstön mitoitusta, jossa poissaolevien työntekijöiden osuus korvataan sijaisilla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Lakialoite LA 80/2018 vp

Helsingissä 6.11.2018

Leena Meri ps
Juho Eerola ps
Ritva Elomaa ps
Teuvo Hakkarainen ps
Laura Huhtasaari ps
Olli Immonen ps
Arja Juvonen ps
Toimi Kankaanniemi ps
Rami Lehto ps
Jani Mäkelä ps
Mika Niikko ps
Tom Packalén ps
Mika Raatikainen ps
Jari Ronkainen ps
Sami Savio ps
Ville Tavio ps
Ville Vähämäki ps